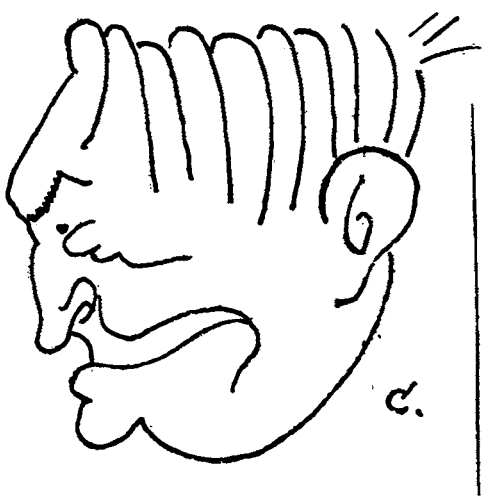
ACTIVIDADES DEL CENTRO

Sección de Literatura

Conferència de Josep Pla

Josep Pla, vist per F. Casajuana

Gairebé tothom està d'acord que Josep Pla és una de les personalitats —manifestades— més rellevants del nostre país, i ningú no pot negar, per altra banda, que n'és l'escriptor més prolífic i més llegit. L'anunci de la seva conferència al Centre va desvetllar una inusitada expectació que es va traduir en una gran afluència de públic a l'acte que se celebrà el 4 de Juny passat. Pla no es prodiga pas com a conferenciant, o millor dit, les seves conferències són veritables excepcions en tota la seva dilatada vida d'home que s'explica sobre els papers. Aquesta deferència tan assenyalada que tingué Pla per als reusencs i per al Centre va produir una satifacció possiblement general.

Josep Pla no volgué, però, interpretar un paper que indubtablement no li plau: el de conferenciant típic. Tot manifestant que ell era, en tot cas, home per a parlar en locals petits, convertí en una mena de tertúlia cordial l'anunciada conferència. Però la seva disertació va ser extraordinàriament sucosa i, en tot moment, amena. Se li demanà la seva opinió sobre un gran nombre de temes, i amb una mecànica de taula de cafè rural, encenent infinites vegades cada cigarreta, Pla prodigà els seus comentaris amb l'agudesa, la profunditat i la claredat que l'han caracteritzat sempre, i ho féu durant dues hores que, cal dir-ho, passaren volant.

Les preguntes que li anaren fent els assistents, convertits en contertulians, van ser molt diverses. Pla va opinar sobre les dones, l'alcohol, el comunisme —del qual es declarà radicalment contrari— sobre la seva condició d'escriptor, sobre Ionesco, Camús i Sartre; opinà respecte al noucentisme, sobre les figures d'Ors, de Sagarra, de Riba. Parlà del bon sentit, excepcional, de Prim, de la genialitat, en l'ordre tècnic de Gaudí. Fins i tot afirmà que és més fàcil morir que viure.

Els reusencs que tingueren la sort de concórrer a la «tertúlia» protagonitzada per Josep Pla —i especialment aquells que no van perdre el fil de la conversa malgrat l'inevitable divorci que s'ha de produir entre un conversador i un micròfon —van poder assistir a una projecció de la personalitat de l'escriptor en la versió més autènticament viva i directa, fet realment satisfactori en tractar-se precisament d'un home que ha volgut ser sempre en els seus escrits, per damunt de moltes coses, directe i viu.

Tot el que Pla va dir, respongué a la seva manera de ser i a la seva manera d'escriure. Allò que ell desitja en la literatura catalana moderna i que existeix inalterablement en la seva obra, es va fer present en els seus comentaris i conceptes, —«substància humana, experiència vital, dialèctica sensual, joc mental, problemàtica moral, interès humà»— comentaris i conceptes absolutament oposats a «la falta d'intel-ligibilitat, la buidor, el plagiarisme de coses insignificants, la preocupació formal, la cursileria sentimental».

Més que algunes de les seves opinions, de caire més anecdòtic que no pas definitiu, sobre algun fet o alguna obra determinada, el valor del que Josep Pla ens digué, es fonamenta en aquells pilars essencials que hem detallat abans amb paraules d'ell mateix, i els quals mantenen a una altura sense parió la seva actitud de crític, excepcionalment expressiu, de la nostra manera de viure.

X. A.